

Nr 2.

Ankom till Riksdagens kansli den 22 maj 1911 kl. 12 m.

Sammansatta lag- och jordbruksutskottets memorial nr 2 i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande utskottets utlåtande nr 1 i anledning af dels Kungl. Maj:ts propositioner nr 70 med förslag till lag om ändrad lydelse af 1 kap. 2 § i lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom äfvensom om ändringar i och tillägg till 4 kap. samma lag m. m. samt nr 68 med förslag om ändring i och tillägg till grunderna för förvaltningen af vissa kronan tillhöriga vattenfall, dels ock en i anledning af sistnämnda proposition väckt motion.

I utlåtande nr 1 i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition nr 70 med förslag till lag om ändrad lydelse af 1 kap. 2 § i lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom äfvensom om ändringar i och tillägg till 4 kap. samma lag m. m. samt nr 68 med förslag om ändring i och tillägg till grunderna för förvaltningen af vissa kronan tillhöriga vattenfall, dels ock en i anledning af sistnämnda proposition väckt motion, hemställde sammansatta lag- och jordbruksutskottet, att berörda proposition nr 70 måtte af Riksdagen bifallas samt att, i anledning af nämnda proposition nr 68 jämte en af herr Lindhagen väckt motion, Riksdagen måtte besluta de ändringar i och tillägg till de i kungl. kungörelsen den 4 juli 1910 stadgade grunder för förvaltningen af vissa kronan tillhöriga vattenfall, som utskottets nämnda utlåtande innehåller.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hafva vid behandlingen af detta utlåtande båda kamrarna bifallit berörda proposition nr 70.

Beträffande åter propositionen nr 68 hafva kamrarna stannat i olika beslut, i det att Första kammaren bifallit utskottets hemställan med den ändring, som innefattas i en af herr Håkanson m. fl. vid utskottets utlåtande fogad reservation. Andra kammaren åter har bifallit utskottets hemställan med den ändring, som innefattas i en af herr Alfred Petersson m. fl. vid utlåtandet fogad reservation.

Den skiljakthet, som sålunda i fråga om sistnämnda proposition föreligger mellan kamrarnas beslut, anser utskottet böra så sammanjämka, att beträffande den till gällande grunder för förvaltningen af vissa kronan tillhöriga vattenfall fogade nya 18 § den tid, hvarunder upplåtelse med vattenfallsrätt af obebyggdt vattenfall utan hinder af stadgandet i 4 § högst skulle kunna ske, bestämmas till sjuttiofem år, samt att beträffande den nya 19 § kamrarna med frånträdande af sina förut fattade beslut antager den lydelse af denna §, som här nedan angifvits.

Utskottet hemställer alltså,

att kamrarna — hvardera med frånträdande af sina förut fattade beslut beträffande Kungl. Maj:ts omförmälda proposition nr 68 samt herr Lindhagens i anledning däraf väckta motion — måtte besluta,
dels att de i 2 § af kungl. kungörelsen den 4 juli 1910 angående grunder för förvaltningen af vissa kronan tillhöriga vattenfall meddelade bestämmelser skola utbytas mot följande stadganden:

»2 §.

Där vattenfall, som förvaltas af vattenfallsstyrelsen, icke tagits i anspråk för kronans räkning, ankomme på Kungl. Maj:t att förordna, huruvida det må af kronan med eller utan utmål af mark upplåtas åt annan till nyttjande. Har förordnande meddelats om upplåtelse till nyttjande af vattenfallslägenhet, som nu sagts, skall lägenheten i enlighet med här nedan

stadgade grunder genom styrelsens försorg upplåtas på arrende eller med vattenfallsrätt.»

dels ock att till omförmälda grunder skola fogas följande nya stadganden:

»18 §.

Där vattenfallslägenhet skall upplåtas med vattenfallsrätt, skall hvad här ofvan i 3—5 och 7—15 samt 17 §§ är föreskrifvet beträffande arrende äga motsvarande tillämpning; dock att upplåtelse af vattenfall i obebyggt skick må, utan hinder af stadgandet i 4 §, ske för en tid af intill sjuttiofem år. Afser sådan upplåtelse längre tid än sextiofem år, äge nyttjanderättshafvaren ej optionsrätt att få vattenfallslägenheten till sig ånyo upplåten, utan vare pliktig att vid utgången af upplåtelseiden afträda vattenfallet och utan lösen till kronan afstå de honom tillhöriga, å lägenheten befintliga vattenverksbyggnader äfvensom annan i aftalet angifven, honom tillhörig och å lägenheten befintlig egendom, som erfordras för vattenkraftanläggningens drift. Bestämmelse om hvad sålunda skall gälla skall intagas i upplåtelsehandlingen.

19 §.

I aftal om vattenfallsrätt må kunna stadgas, att vattenfallsstyrelsen äger utse sakkunnig person, som har att på nyttjanderättshafvarens bekostnad å arbetsplatsen kontrollera arbetets utförande och å kronans vägnar godkänna anläggningarna i den mån de utförts eller fullbordats.

I aftalet skall föreskrifvas, att, om nyttjanderättshafvaren vid utförande af vattenkraftanläggningen gör större afvikelse från de af vattenfallsstyrelsen godkända ritningarna till anläggningen eller icke ställer sig till efterrättelse de föreskrifter, som af vattenfallsstyrelsen meddelats i och för anläggningens

utförande på ändamålsenligt och betryggande sätt, vattenfallsstyrelsen skall äga att låta inställa arbetets vidare fortsättande.

Därest i aftalet stadgas skyldighet för nyttjanderättshafvaren att inom viss föreskrifven tid hafva påbörjat arbetet med vattenfallets bebyggande eller hafva fullbordat anläggningen i dess helhet, må tillika, om särskilda skäl föranleda därtill, i aftalet intagas bestämmelse därom, att nyttjanderättshafvaren, i händelse af väsentlig försummelse i nämnda hänseende, skall, om sådant å kronans vägnar yrkas, anses hafva förverkat vattenfallsrätten och kronan förty vara berättigad att uppsäga aftalet. Innehåller aftalet bestämmelse därom, att upplåten vattenkraft eller däraf framställd energi skall användas för visst angifvet ändamål, och tager nyttjanderättshafvaren för annat ändamål än sålunda förutsatts vattenkraften eller energien i anspråk till sådan omfattning, att det ursprungliga ändamålet eftersättes, skall, om förbehåll därom skett i aftalet, kronan jämväl kunna påfordra, att vattenfallsrätten skall vara förverkad och förty äga uppsäga aftalet. Har ej uppsägning skett inom ett år efter det anledning därtill efter ty nyss är sagdt för hvarje fall yppades, äger kronan sedermera ej åberopa nyttjanderättshafvares försummelse i nu nämndt hänseende såsom grund för hans skiljande från vattenfallsrätten.

I aftalet må kunna stadgas skyldighet för nyttjanderättshafvaren att i fråga om tillhandahållande af vattenkraft eller däraf framställd energi vara underkastad de villkor, som i sådant hänseende kunna vardas af Kungl. Maj:t i allmänhet stadgade.

20 §.

Vattenfallsrätt må icke utan Konungens tillstånd upplåtas eller öfverlåtas till annan än i Sverige bosatt svensk medborgare eller handelsbolag, hvars samtliga medlemmar äro svenska medborgare, bosatta här i riket, eller aktiebolag, hvars bolagsordning föreskrifver, dels att aktie icke må utan Konungens tillstånd tecknas

af eller öfverlåtas å andra än i Sverige bosatta svenska medborgare, dels att ändring i bolagsordningen i detta hänseende icke är giltig, med mindre Konungen till ändringen lämnat medgifvande».

Stockholm den 22 maj 1911.

På det sammansatta utskottets vägnar:

ERNST HÅKANSON.